

P. Xaver Kobza oslaví devadesátiny

Už tři roky za sebou slaví v naší diecézi vždy jeden kněz devadesátiny – r. 2009 to byl probošt kapituly mons. Josef Kavale, vloni kanovník P. František Sobíšek a letos – přesně 27. února – P. Xaver Josef Kobza, CFSsS. Zkratka CFSsS za jeho jménem zkracuje latinský název Congregatio Fratrum Sanctissimi Sacramenti (= kongregace bratří Nejsvětější Svátosti) a udává, že je jejím členem, stručně řečeno petrinem, jak se podle svého zakladatele P. Klementa Václava Petra její příslušníci nazývají.

Zatímco první dva výše zmínění devadesátníci jsou rodištěm i působením spojeni s jižními Čechami, P. Kobza pochází ze severovýchodních Čech a na jejich jih ho zavála právě kongregace petrinů.

Josef Kobza – tak zní jeho jméno v křestní matrice – se narodil 27. února 1921 v Herborticích na Lanškrounsku v tak těsné blízkosti česko-moravské hranice, že farností patřily do Cokytle ležící už na Moravě a tím i do olomoucké arcidiecéze. Hluboce věřící rodina Kobzů oplývala dětmi (bylo jich osm), nikoli však pozemskými statky a zajištěným příjmem; otec míval jen příležitostné zaměstnání, takže za prací docházela i matka. I když se v rodině cenilo vzdělání a vědomosti (pan Kobza byl 45 let obecním kronikářem Herbortic), na poskytnutí středoškolského vzdělání i nadanému Josefovi nebylo pomyšlení. Tak šel do učení na holiče, což bylo výhodné i proto, že jeden jeho starší bratr už byl holičským mistrem a mohl brát učně.

Jako holičský učení a později holičský tovaryš měl Josef se svými vrstevníky zájem o skauting a tramping a pohyboval se rád ve společenství s kamarády a kamarádkami; s jednou z nich ho pojila i vzájemná náklonnost.

Ve dvaceti letech dostal knihu *Následování Krista*, která v něm probudila už zasetou touhu stát se knězem. Sestra mu poradila, že i přes jeho vyšší věk, nedostatek vzdělání a prostředků k jeho získání je tu jedna schůdná cesta: Kongregace petrinů zřídila při svém filiálním domě v Písku jakousi přípravku ke vstupu do kněžského semináře i pro starší uchazeče, zabezpečující je i hmotně v úsilí získat maturitu, pro vstup do semináře nezbytnou. (Rozhodování pro vstup však nebylo rychlé a snadné, znamenalo to zklamat někoho, koho nechtěl zarmoutit – svou dívku. S odstupem času se však ukázalo, že se s jeho rozhodnutím dobře vyrovnala.)

Do písecké přípravy vstupoval uprostřed 2. světové války r. 1941. Nacistický režim ovšem brzy nato zasáhl jak do života Josefa Kobzy, tak i do života kongregace.

Generální představený kongregace petrinů P. Adaukt Krebs, působící tehdy v Českých Budějovicích, měl pro svou výbornou znalost němčiny silný vliv na katolíky mezi českobudějovickou německou menšinou. To

negativně hodnotilo Gestapo a prosadilo, že P. Krebs musel přejít do filiálního domu petrinů v Klatovech; když pak zjistilo, že svů

P. Adaukt Krebs

vliv odtud udržuje písemným stykem, tak jej zatkl a poslalo do koncentračního tábora, kde r. 1942 zemřel. Kongregaci pak byla zaslána urna s jeho popelem, která mohla být uložena k petrinským hrobům na hřbitově v Mladém.

Josefa Kobzu – podobně jako prakticky všechny příslušníky ročníku 1921 – poslaly nacistické úřady v rámci tzv. totálního nasazení v listopadu 1942 na práci do válečně důležitých podniků v Německu. Pobyt mu navíc zkomplikovalo onemocnění záškrtem.

Když jako jednadvacetiletý opouštěl Písek, jistě netušil, že se tam téměř po půl století skoro sedmdesátiletý vrátí a stráví tam jako kněz hezkou řádku let.

S porážkou nacismu se spojovaly mnohé naděje na lepší časy. Kongregace petrinů – v čele s novým generálním představeným, zvoleným po zatčení P. Krebse, Antonínem Jaroslavem Kadaníkem – opět mohla nerušeně působit a navíc mohla využívat zařízení řádu Německých rytířů v Bruntále, kam umístila přípravku pro adepty kněžství. Tam se octl i Josef Kobza,

Studentská léta v Písku. J. Kobza sedí úplně napravo u okna, za ním Miloš Klement Svobodník, pozdější generální superior kongregace zvolený 1968.

v kterém i relativně krátký kontakt s petrinou v Písku probudil touhu realizovat své kněžství v této řeholní komunitě. Tam absolvoval i noviciát a složil řeholní sliby; s nimi přijal i řeholní jméno Xaver, pod kterým je od té doby všeobecně znám.

Do kněžského semináře v Českých Budějovicích nastoupil v říjnu 1948, kdy už komunisté měli neomezenou moc. Přípravovali se zlomit vliv církve – jak vnějším útlakem a zastrašováním, tak vnitřním rozkladem s pomocí kolaborujících kněží. Druhý ročník (1949-1950, poslední v existenci českobudějovického semináře) Xaver Kobza ani nedokončil, protože už v dubnu 1950 byly všechny mužské kláštery – i ten českobudějovický petrinový – násilně obsazeny a řeholníci pak soustředěni do několika málo klášterů, kde byl nastolen režim téměř vězeňský. Nátlaku, aby odtud dosáhl uvolnění za cenu vstupu na komunisty vytvořenou Cyrilometodějskou bohosloveckou fakultu (odmítnutou Vatikánem i biskupy), nepodleh a byl proto na podzim r. 1950 povolán do služby u PTP, která se mu protáhla až do začátku r. 1954.

Během totálního nasazení v Říši

Pak se vrátil do rodných Herbortic, aby se postaral o stárnoucí rodiče. Vykonal různá civilní povolání, většinou působil jako holič. Využíval i volný čas – dálkově studoval a středoškolské studium na tehdejší tzv. jedenáctiletce zakončil r. 1958 maturitou s vyznamenáním. V Herborticích byl činný i mezi dobrovolnými hasiči jako zbrojmistr. Angažoval se i v kroužku křesťanské mládeže, který Státní bezpečnost pomocí nasazeného špiela odhalila – za tuto aktivitu mu komunistický soud vyměřil dvouletý trest, který si však díky amnestii neodpykal celý.

Odmítání studia na Cyrilometodějské bohoslovecké fakultě už nebylo bezvýhradné, tak tam podal žádost o přijetí; když byl odmítnut, opakoval ji ještě dvakrát a vždy se stejným negativním výsledkem. Oficiálně mu bylo sdělováno, že překážkou přijetí je jeho vyšší věk,

S rodiči v 60. letech

ale pravým důvodem bylo spíš to, že komunistický režim si nepřál, aby tu studovali řeholníci. Xaver Kobza se pak dozvěděl, že ke kněžství je možno dospět s pomocí biskupů skryté církve; po nezbytné přípravě byl na kněze vysvěcen 8. dubna 1968 v Brně biskupem Felixem Davidkem (v některých dokumentech uváděné datum 4. 9. 1967 v Trnavě bylo jen k oklamání komunistických úřadů, ale setrvačností se udrželo v diecézních katalozích až dosud).

Rok 1968 přinesl proti předchozím letům církvi značné uvolnění. I když kongregacím a řádům nebyly vráceny jejich zabrané kláštery, nebyla už zpochybňována jejich právní existence. Při mateřském kostele kongregace – Růženeckém kostele v Českých Budějovicích – mohlo působit už několik petrinských kněží. Když se tu r. 1969 uvolnilo místo kostelníka, otec Xaver toho využil a nastoupil na jeho místo. Tajně svěcení už nebylo třeba skrývat, po církevní stránce je uznal biskup Josef Hlouch, po státní krajský církevní tajemník, a tak otec Xaver nastoupil r. 1971 do duchovní správy jako administrátor v Bošilci.

Tam však nepobyl dlouho, po roce nastoupil do Lažiště, kde střídal P. Miloslava Vlka, který tehdy musel opustit Jihočeský kraj; při předá-

Josef Xaver Kobza u PTP

P. Kobza se spolubratry (zcela vlevo, stojící s koulí)

vání si asi nedovedli představit, že po dvaceti letech bude jeden z nich pražským arcibiskupem a druhý generálním představeným kongregace. Z Lažiště P. Kobza spravoval i okolní farnosti – zprvu jen Záblatí, později i Šumavské Hoštice a Lštění u Vimperka.

Sametová revoluce a její důsledky vrátily P. Kobzu téměř po půlstoletí tam, kde se poprvé setkal s petriny – do Písku, kteří obnovili své působení v kostele sv. Kříže. Současně byl ustanoven správcem písecké farnosti, když dosavadní její správce, kolaborací s komunisty zkompromitovaný P. František Kajtman odešel 1. 6. 1990 do důchodu a stáhl se do ústraní; nový děkan P. Josef Jiran sem nastoupil až 1. 10. 1990. V Písku pak působil jednak jako rektor kostela sv. Kříže, jednak jako kaplan a podle potřeby i správce některých okolních farností. Během jeho píseckého působení se tu vystřídali tři městští děkani – P. Josef Jiran (1990-2001), P. Jan Löffelmann (2001-2002) a P. Karel Vrba (od r. 2002). Když počátkem 90. let začala být zpochybňována platnost kněžských svěcení udílených biskupy skryté církve, požádal otec Xaver biskupa Antonína Lišku, aby případné pochybnosti byly odstraněny podmínečným vysvěcením, které proběhlo bez jakékoliv publicity.

Po zatčení P. Adauka Krebse byl do čela kongregace zvolen generální kapitulou jako generální představený P. Antonín Jaroslav Kadaník; po jeho rezignaci byl generálním představeným zvolen P. Klement Miroslav Svobodník, který většinu svých pravomocí převedl na svého zástupce P. Nepomucena Vojtěcha Tvrdka. Ten po smrti P. Svobodníka r. 1971 řídil kongregaci provizorně až do nové generální kapituly, svolané teprve po listopadové revoluci. Ta zvolila generálním představeným právě otce Xavera, který však ani s touto úlohou své působení v Písku nepřerušil. Když však dovršil 75 let života, rezignoval na tento post a předal ho nově zvolenému generálnímu představenému P. Vojtěchu Antonínu Jenišovi. Otec Xaver vytrval v Písku až do konce roku 2007, kdy jej tíha let a zdravotní potíže př-

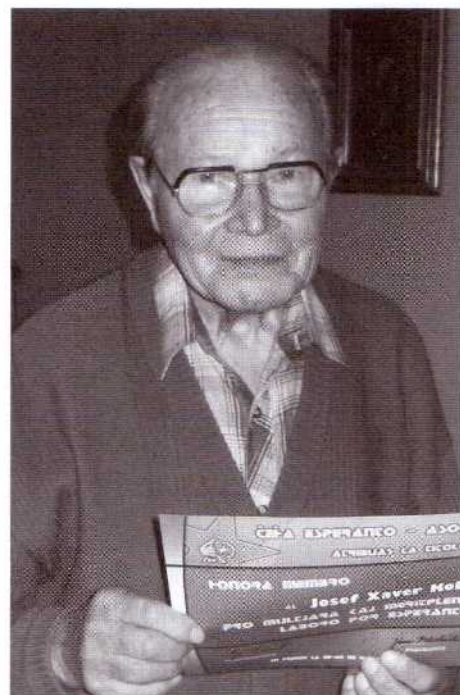
měly odejít do Kněžského domova v Českých Budějovicích-Suchém Vrbném.

Má však ještě tolik sil, že se nejen účastní shromáždění petrínů – přijímání nových členů, skládání řeholních slibů, jáhenské a kněžské svěcení, oslavy výročí apod. -, ale také vypomáhá, např. ještě letos v lednu sloužil pravidelnou nedělní mši sv. v českobudějovickém Růženeckém kostele.

A na závěr ještě jedna informace o jubilantovi. Nevíme, kdy se otec Xaver poprvé setkal s esperantem, ale muselo to být už hodně dávno. Jeho znalost využíval pastoračně i liturgicky. Liturgická reforma iniciovaná 2. vatikánským koncilem totiž umožnila v liturgii velkorysě uplatnění národních jazyků i tohoto umělého mezinárodního jazyka. A tak mohl otec Xaver při esperantských shromážděních celebrovat esperantsky.

Vladimír Feldmann

Další fotografie najdete uvnitř obálky tohoto čísla.

P. Xaver Kobza (2008)

Ze života P. Xavera Kobzy

Exercicie na Lomci (srpen 1948). Zleva sedí: Petr Ondok, Václav Jindra, Albert Botur, exercitátor-jezuita, Placid Vaněk, P. Mědílek (lomecký farář), Bernard Šiman; zprava stojí Xaver Kobza, Klement Svobodník, Tadeáš Krahulík, (neznámý), Vojtěch Honsa, (neznámý), Ondřej Karvan, Ignác Gottfried, Benedikt Kozel, Martin Vích, František Kovář, Karel Burget, Josef Buňát, Cyril Kaňák.

Pohřeb fra Mariána Fořta na Moravci. Zleva: Martin Vích, Alfons Čapský, Vojtěch Jeniš, Matouš Nedoma, Bernard Šiman, Bruno Skřepek, 2. řada: Xaver Kobza, Ignác Gottfried, František Kovář, Petr Ondok, Julián Veškrna.

Za zapůjčení fotografií a za popisky zde i uvnitř čísla děkujeme kongregaci Bratří Nejsvětější svátosti (petrinům).